

Premis a la fei

Joan Benesiú

Un llarg periple amb recompensa

L'any 2007 Josep Martínez Sanchis va guanyar el premi Ciutat de Xàtiva amb *Inter-canvi*, una novel·la que publicaria Bromera el 2008. Quan va tenir llesta una nova ficció, Martínez Sanchis –que és professor de filosofia en un institut de secundària del sud del País Valencià– no va aconseguir cap premi ni cap editorial que s'interessés per la novel·la. Va acabar autoeditant-se *Els passejants de l'illa de Xàtiva* amb el pseudònim de Joan Benesiú, i un dels 200 exemplars va anar a parar a les mans de Manuel Baixauli, que en va escriure un article per al desaparegut *Quadern d'El País*. L'elogi va cridar l'atenció d'Aniol Rafel, d'Edicions del Periscopi, que va decidir publicar el llibre amb un nou títol, *Gegants de gel*, prologat per Baixauli.

“Quan escric, em proposo estar feliç amb el text: no busco els lectors sinó que em busco a mi mateix –admetia Benesiú poc després de saber que la seva segona novel·la aconseguia el premi Llibreter 2015 en la categoria de literatura catala-

na-. Entenc la literatura com un joc que passa per elements que tenen a veure amb la història del segle XX”. *Gegants de gel* aplega un grup de personatges curiosos i enigmàtics de diversos llocs del món al recòndit bar Katowice, situat a la ciutat argentina d'Ushuaia. Tots es pregunten pels diversos exilis que han viscut –i per la identitat resultant–

BENESIÚ POC DESPRÉS DE PUBLICAR 'GEGANTS DE GEL' A PERISCOPI.

RUTH MARIGOT MURRILLO

al mateix temps que convoquen (explícitament o no) autors com W.G. Sebald, Roberto Bolaño, Sergio Pitol i Witold Gombrowicz. “Sense les idees és impossible progressar –recorda l'autor-. En aquesta novel·la volia parlar de frontera i d'identitat, però des de la ficció, que és una manera d'arribar a la llibertat amb molta més llibertat que si hagués optat per un assaig”.

El lema d'Ushuaia, “*Fin del mundo, principio de todo*”, s'adiu molt bé amb l'exploració del límit que es planteja Benesiú: “És una frontera política però també geogràfica”. Si la primera novel·la del valencià se situava a París, aquesta vegada ha escollit l'Argentina: l'autor se sent còmode fora dels seus límits geogràfics, tot i que algun dia li agradaria poder escriure alguna cosa més pròxima. “Tant de bo algun dia puguem contar coses nostres sense problemes polítics”, diu, il·lusionat perquè el llibre s'ha aconseguit obrir camí i guanyar-se l'admiració de llibreters i crítics. El Premi Llibreter hauria d'expandir una mica més el seu cercle de lectors. ♦♦

a

llegim

52-53

- Entrevista a Paula Hawkins, autora de 'La noia del tren'
- 1984 publica 'Amerigo', de Stefan Zweig

54-55

- 'Mort d'un guia de riu', primera novel·la de Richard Flanagan
- L'Editorial Límits reneix publicant 'Rainer & Lou'

Mireia Calafell

Escriure poemes que dubten

El tercer llibre de Mireia Calafell comença amb un poema que acaba així: “Menjar el que no diu cap paraula / i així, amb la boca plena, escriure”. Aquesta és part de la poètica de l'autora, que amb *Tantes mudes* (Perifèric, 2014) va guanyar el premi Benvingut Oliver de poesia el 2013. Ara ha aconseguit una nova recompensa, el Lletra d'Or, una distinció veterana que va arrencar el 1956 i que han guanyat, entre d'altres i al llarg de gairebé sis dècades, Salvador Espriu, Josep Pla, Gabriel Ferrater i Pere Calders. Més recentment ha reconegut llibres de Perejaume, Josep Pedrals i Joan-Lluís Lluís. “El punt de partida del poema de «la boca plena» és una frase de Clarice Lispector –diu Calafell-. Ella tenia l'obsessió de dir la cosa en si, de no quedar-se en la superfície i transmetre'n el nucli. És una distància insalvable però també una declaració d'intencions: m'agrada la idea d'implicar-

me, d'embrutar-me, de buscar el compromís i provar de dir el que és essencial”.

Calafell continua la línia oberta amb *Poètiques del cos* (Galerada, 2006) i *Costures* (Viena, 2010). “Aquestes mudes del nou llibre callen moltes coses –reconeix-. És una part important del llibre, que

MIREIA CALAFELL HA GUANYAT EL LLETRA D'OR AMB 'TANTES MUDES'.

PERE TORDERA

celebra el dubte i posar-ho en qüestió tot. Em posiciono en el silenci, en la frontera mateixa”. Així, en un poema com *Transmediterrània*, la veu lírica es troba en un vaixell i no sap si va o si ve, si el que porta a la maleta “és un record antic” o un “souvenir”. A *Alarmes* explica que algú ha entrat d'improvís a casa seva: no sap si n'ha profanat els racons o si en realitat era una acció que esperava des de feia temps. “Una profanació pot ser una celebració –diu-. M'agrada explorar els límits”. Sovint, el cos es transforma en natura –en arrels, en gruta-, i mai abandona la vulnerabilitat. Les imatges relacionades amb el mar són freqüents. “Fa un temps, vaig anar a recitar a Finlàndia i un home d'allà em va dir que era «la poeta del mar» –explica-. Sé que la meua vida al mar és molt present. La meua idea de felicitat hi té a veure”. Calafell reconeix que escriu “molt a poc a poc”. Passen anys entre un llibre i el següent, però en treu resultats brillants. ♦♦

na feta

Aquesta setmana s'han fet públics diversos reconeixements a obra publicada, com és el cas dels premis Llibreter –que han escollit Joan Benesiu i Maylis de Kerangal– i el Lletra d'Or, que ha sigut per a 'Tantes mudes', de la poeta Mireia Calafell. Joan Fàbregues, de La Llar del Llibre de Sabadell, ha rebut el memorial Pere Rodeja ❖❖❖❖ Jordi Nopca

Maylis de Kerangal Una novel·la per pair el dolor

Amb *Reparar els vius* (Angle/Anagrama), Maylis de Kerangal ha acumulat set premis literaris a França, tots a obra publicada, als quals cal afegir el premi Llibreter 2015 en la categoria d'altres literatures per "l'escriptura àgil, els personatges ben traçats, el sentiment i la dificultat del tema que tractava", segons el jurat. La novel·la de l'autora francesa impressiona amb ofici i intel·ligència posant sobre la taula un tema delicat, el de la donació d'òrgans quan un mor. El pacient que escull és el jove de 20 anys Simon Limbres, que després d'una sessió de surf amb dos amics, tornant cap a casa, pateix un accident de cotxe i queda en coma irreversible. "La intenció inicial era escriure una novel·la sobre un trasplantament de cor –explica l'autora–. Perquè això passés, calia que el Simon morís, i era una decisió difícil. *Reparar els vius* m'ha costat molt d'escriure, no només perquè havia de matar el meu personatge, sinó per tot el procés que la seva mort desencadena".

El punt de partida del llibre té una base autobiogràfica. També ella va patir la pèrdua d'un conegut, i per superar-la va acudir a l'escriptura. "Vaig voler metabolitzar el dolor que havia sentit després de la mort d'una persona pròxima –diu–. És un llibre escrit a repèl de la mort per anar cap a la vida. Volia invertir el gest trist que l'havia originat". Durant la recepció del premi Lli-

breter, Kerangal ha volgut reconèixer l'excel·lent feina dels seus dos traductors: del que s'ha ocupat de l'edició catalana, Jordi Martín Lloret, i del de la versió castellana, Javier Albiñana. "Per a mi, els traductors són escriptors –diu–. Els textos parlen diferent en cada llengua i la seva feina és molt meritòria".

De Kerangal va publicar la seva primera novel·la, *Je marche sur un ciel de traîne*, l'any 2000, i no va ser fins a cinc novel·les més tard que Anagrama en va publicar *Nacimiento de un puente* (2013). Gràcies a *Reparar els vius* ha arribat a un nombre de lectors molt més ampli que amb els llibres precedents. "Per a mi és impor-

«'REPARAR ELS VIUS' ÉS UNA NOVEL·LA ESCRITA A REPÈL DE LA MORT PER ANAR CAP A LA VIDA»

tant perquè entre un llibre i l'altre no he canviat la manera d'escriure –diu–. En aquesta última novel·la, el tema i l'energia que desprèn fa que els lectors s'apropiïn de la història. A França ha interessat a molta gent que feia temps que no llegia o que admetia que estava desconnectada de la literatura. M'han dit que gràcies a *Reparar els vius* tornaran a llegir ficció". L'odissea de trasplantar el cor a algú compatible amb el donant també ha fet forat entre els llibreters catalans.❖

L'ESCRITORA MAYLIS DE KERANGAL. FRANCESC MELCION

EL LLIBRETER JOAN FÀBREGUES, A SABADELL. CRISTINA CALDERER

Joan Fàbregues Tota una vida entre llibres

El llibreter Joan Fàbregues coneix el món del llibre des que va néixer, el 1956. Aquell mateix any el seu pare, Miquel Fàbregues Morlà –propietari de La Llar del Llibre, que primer havia estat al carrer de Bergara i després a Elisabets, tots dos emplaçaments barcelonins– va prendre una decisió important: comprar la llibreria de Joan Sellarès a Sabadell, un negoci que tenia una història que arrencava l'any 1902 a la Via Massagué i que, en aquells moments, era al número 12 del carrer Pedregar. Gairebé sis dècades després de l'adquisició, Joan Fàbregues ha rebut un dels dos premis Memorial Pere Rodeja que des de fa quatre anys dona el Gremi de Llibreters. L'altre ha sigut per a la periodista Rosa Maria Piñol, que després d'anys d'explicar el sector editorial i d'entrevistar centenars d'escriptors per a *La Vanguardia* es jubila.

"Fa quaranta anys, quan vaig començar a treballar oficialment a la llibreria familiar, el negoci era molt més relaxat –admet Fàbregues–. Les novetats acostumaven a tenir una vida llarga: podien durar tot un any. Això ha anat evolucionant, i actualment ens trobem amb una allau de novetats. És pràcticament impossible saber el que tens. Desgraciadament hi ha llibres que valen la pena i que passen desapercebuts". Actualment, La Llar del Llibre té quatre botigues: una al centre comercial Baricentro, i tres a Sabadell ciutat, al passeig de la Plaça Major, al carrer Marià Fortuny –especialitzada en idiomes– i una tercera –la més gran de totes– al número

20 del carrer Sant Antoni. "Va ser el 2011 que vam inaugurar un local més ampli i gran, que comptés amb una superfície diàfana que permetés organitzar presentacions, recitals de poesia i contacontes –recorda Fàbregues–. Des que vam obrir fem entre dues i tres activitats per setmana, i durant el curs els dissabtes al matí també fem una programació infantil. Avui és molt important ser actius: costa que la gent s'acosti a les llibreries, hi ha moltes coses que distreuen, com ara les noves tecnologies. Les activitats tenen una doble repercussió: la directa, la de la gent que ve, i la indirecta, que està integrada per les persones que no han vingut a una presentació però que algú els n'ha parlat positivament i vénen a la llibreria perquè els apuntem al nostre butlletí informatiu".

Som a l'inici de la recuperació?

Entre el 2009 i el 2013 el sector editorial ha experimentat un retrocés en la facturació d'entre el 40% i el 45%. Aquesta mateixa setmana la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya feia pública la tímida recuperació estatal del 0,6% durant l'any passat. "Des de principis del 2015 no hem anat enrere –avança Fàbregues–. La tendència del retrocés s'ha frenat des del gener, excepte al maig, que ha sigut un mes fatal. Potser hem crescut entre un 3% i el 4%, i això és un motiu per estar contents, perquè d'alguna manera anem avançant, però si les vendes tornen a caure una mica tornarem a estar de seguida al mateix nivell que l'any passat. De moment, i sap greu dir-ho, no tenim res salvat".❖

MÉS PREMIS A OBRA PUBLICADA

- **Crexells** Un dels premis més veterans. Enguany (sense dotació econòmica) se l'ha endut M. Baixauli
- **Ciutat de Barcelona** L'últim guardonat en literatura catalana (amb 7.000 euros) ha sigut Toni Sala
- **Nacionals** Francesc Parcerisas ha rebut els 15.000 euros del Premi Nacional de literatura